

ໂຄງການ CATCH-UP
ຄວາມເຂົ້າໃຈ ທາງກວ້າງ
ການວິໄຈ
ເສັ້ນທາງເດີນ
ການປ່ຽນແປງ
ເຂດພູດອຍ

ຈາກການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ແລະ ບັນດາໂຄງການພັດທະນາ ຕໍ່ກັບຜົນກະທົບ ໂດຍພື້ນຖານ ທີ່ກວ້າງ ກ່ຽວກັບລະບົບການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດ

Jean-Christophe Castella & Linkham Douangsavanh

ການຂ້າມຜ່ານປະຕິຮູບທີ່ດິນ ໃນ ສປປ ລາວ

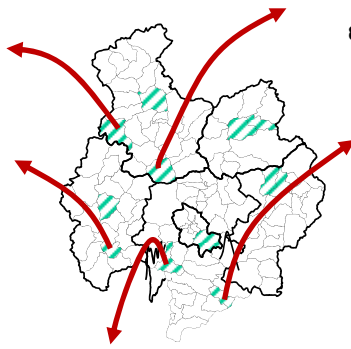
- ການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກການພະລຶດກະສິກຳແບບພໍ່ທີ່ກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ ໄປສູ່ລະບົບການຜະລິດທີ່ໄດ້ຜ່ານການປັບປຸງ-ການຕະຫຼາດ
  - ການສຸກຍູ້ນະໂຍບາຍທີ່ໄດ້ເປັນຈຸດປະສົງໃຫ້ແກ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ການສ້າງສະຖຽນລະພາບການຜະລິດ ແບບເລື່ອນລອຍ
  - ການດຶງການຕະຫຼາດເຂົ້າມາຈາກການເພີ່ມຄວາມຕ້ອງການພູມິພາກໄປໃຫ້ແກ່ຜົນຜະລິດກະສິກຳ.
- ການທ້າທາຍອັນໃຫຍ່ຫຼວງສຳລັບການຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍກະສິກຳປ່າໄມ້
  - ການອອກແບບນະໂຍບາຍສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຂັ້ນແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງ ຊຶ່ງກຳລັງດຳເນີນຢູ່.
  - ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ນັກຄົ້ນຄວ້າເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາໃນດ້ວຍການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແບບແຜນວິທີການເຮັດວຽກໃໝ່.

ຄວາມຫ້າຫາຍທາງດ້ານວິທະຍາສາດສໍາລັບການຄົ້ນຄວ້າ ນະໂຍບາຍໃນ ສປປ ລາວ

- ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍສູງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທໍາມະຊາດ ແລະ ການແຍກອອກ ເປັນພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຄືກັນ

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການມອບໝາຍ
ຊັບພະຍາກອນ
+
ສະຖາບັນທ້ອງຖິ່ນ

↓

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການສະລັບ
ຊັບຊ້ອນເສັ້ນທາງເດີນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ
ກ່ຽວກັບການປັບປຸງນູນຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ

← ການປະຕິຮູບນະໂຍບາຍ

ຄວາມຫ້າຫາຍທາງດ້ານວິທະຍາສາດສໍາລັບການ ຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍໃນ ສປປ ລາວ

- ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ສູງ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທໍາມະຊາດ ແລະ ການແຍກອອກ ເປັນພາກສ່ວນ ທີ່ບໍ່ຄືກັນ
  - ມີຫຼາຍ ປະຫວັດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ຄື ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ຫຼັກຖານ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ປະສົບການ ຫຼື ຜານການທົດລອງ ຍາມໃດ ກໍ່ມີໄວ້ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຢືນຢັນ.
  - ບໍ່ມີນະໂຍບາຍໃດ ຈະສອດຄ່ອງ ໄດ້ໝົດທຸກເລື່ອງ
- ການບໍລິຫານ-ຈັດການ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ
  - ເຄື່ອງຂ່າຍ ກ່ຽວກັບ ບ່ອນທີ່ຈະສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເປັນກໍລະນີ ຕໍ່ກັບ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ຢຶດຖືໄວ້.
  - ໂຄງສ້າງ ແຫ່ງຄວາມເຂົ້າໃຈ ທາງເລິກ ເປັນແບບແຜນວິທີການເຮັດວຽກສໍາລັບ ການວາງຫຼັກການ ກ່ຽວກັບ ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງ ເປັນເລື່ອງລາວສະເພາະ.

ຄວາມທ້າທາຍ ທາງດ້ານ ວິທະຍາສາດ ສໍາລັບ ການຄົ້ນຄວ້າ ນະໂຍບາຍໃນ ສປປ ລາວ

- ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ສູງ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທໍາມະຊາດ ແລະ ການແຍກອອກ ເປັນພາກສ່ວນ ທີ່ບໍ່ຄືກັນ
- ໄລຍະ ບາດກ້າວ ທີ່ໄວວາ ແຫ່ງການປ່ຽນແປງແບບ ຄຸມເຄືອ
  - ປະຫວັດສາດ ບໍ່ອາດສາມາດ ຮູ້ລ່ວງໜ້າໄດ້, ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ວິກິດການ ທາງເສດຖະກິດໃນປີ 1997, 2008, ການຂຶ້ນໆ ລົງໆ ຂອງລາຄາ ເຄື່ອງໃຊ້ປະຈຳວັນ ແລະ ອື່ນໆ.
  - ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງການຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງ ທີ່ພົ້ນສະໄໝ ເມື່ອບໍ່ສອດຄ່ອງ ກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງ.
- ການບໍລິຫານ-ຈັດການ ທີ່ເຊື່ອຖື ບໍ່ໄດ້
  - ການຮຽນ ທີ່ຈະຢູ່ກັບ ສິ່ງທີ່ເຊື່ອຖື ບໍ່ໄດ້ ແມ່ນຄວາມທ້າທາຍ ຕົ້ນຕໍ ອັນ ໜຶ່ງໃນລະບົບນີ້ເວດ ແລະ ວິທະຍາສາດ-ສັງຄົມ.
  - ການຄວບຄຸມ-ຕິດຕາມ ບັນດາ ການປ່ຽນແປງ ທີ່ໄວວາ-ການສ້າງຕົວ ແບບໃໝ່ແກ່ການວິໄຈ ພາບຖາຍຮູບເງົາ ຂອງຫຼາຍໆພາກສ່ວນ ກຽວຂອງ.

ຄວາມທ້າທາຍ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ສໍາລັບ ການຄົ້ນຄວ້າ ນະໂຍບາຍໃນ ສປປ ລາວ

- ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ສູງ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ທໍາມະຊາດ ແລະ ການແຍກອອກ ເປັນພາກສ່ວນ ທີ່ບໍ່ຄືກັນ
- ໄລຍະບາດກ້າວ ທີ່ໄວວາ ແຫ່ງການປ່ຽນແປງແບບຄຸມເຄືອ
- ຜົນສະທ້ອນ ພາຍນອກ ຕໍ່ການພັດທະນາ – (ການເພິ່ງພາ ອາໄສເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ – ການເຮັດໃຫ້ແຜ່ຂະຫຍາຍໄປທົ່ວໂລກ)
  - ການປ່ຽນແປງ ບໍ່ອາດຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ ຖ້າປາສະຈາກແຮງພັກ ດັນ ຈາກຂ້າງນອກ (ຍົກຕົວຢ່າງ : ຕະຫຼາດໃນປະເທດຈີນ, ກອງປະຊຸມ ລະດັບ ໂລກ ກຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ, ການ ປ່ຽນແປງ ດິນຟ້າ-ອາກາດ)
  - ຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງ ຄົ້ນພົບ ສິ່ງທີ່ຢູ່ຂ້າງນອກ: ລະດັບ ຫຼາຍໆຂັ້ນ ແລະ ວິຖີທາງ ແຫ່ງ ພາກສ່ວນຫຼາຍໆອັນ.

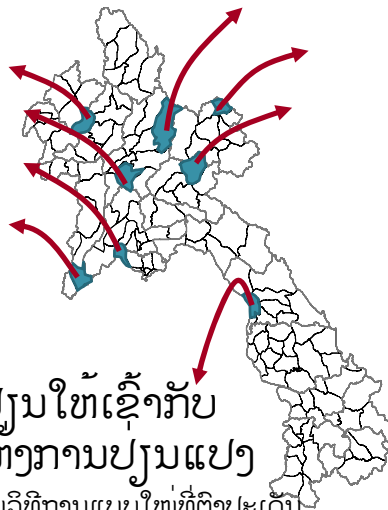
ຄໍາຖາມ ຂອງວິທີການ

- ພວກເຮົາ ຈະເຮັດແນວໃດ ພ້ອມສຶກສາ ລະບົບ ການປ່ຽນແປງ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນ ຢ່າງມີ ປະສິດທິພາບ?
- ພວກເຮົາ ຈະເຮັດແນວໃດ ທີ່ຈະສາມາດ ຕິດຕໍ່ພົວພັນ ຄວາມ ສໍາພັນແຫ່ງການ ປ່ຽນແປງ ຂອງບັນດາເສັ້ນທາງເດີນ-ທັງໃນ ອາດີດ ແລະ ອະນາຄົດ?
- ພວກເຮົາ ສາມາດ ຈໍາລອງເລື່ອງລາວ ທີ່ປະສົບ ຜົນສຳເລັດ? ຍຸອຸນຫຍັງ ເສັ້ນທາງ ຖືກຄົ້ນພົບ ຈໍານວນໜຶ່ງ ແລະ ສວນອື່ນ ບໍ່ຄົ້ນພົບ?
- ພວກເຮົາ ຕີລາຄາ ແບບມີລະບົບ “ເສັ້ນທາງ ທີ່ຖືກ ປະລະ” ໄດ້ແນວໃດ?

ສົມມຸດຖານ

- ການຈັດປະເພດ ເສັ້ນທາງເດີນ ການນໍາ ໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນມີຄວາມ ເປັນໄປໄດ້
  - ໝູ່ບ້ານ ຈໍານວນໜຶ່ງ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໄປ ຕາມເສັ້ນທາງດຽວກັນ, ຈໍານວນໜຶ່ງ ໄປຕາມເສັ້ນທາງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.
  - ຄວາມແຕກຕ່າງ ເນື່ອງມາຈາກ ຂັ້ນ ຂອງວິວັດທະນາການ

- ນະໂຍບາຍ ສາມາດ ປັບປຸງໃຫ້ເຂົ້າກັບ ເສັ້ນທາງເດີນ ທ່ອງຖິ່ນ ແຫ່ງການປ່ຽນແປງ
  - ເປົ້າໝາຍໃນສະຖານທີ່ແຕກຕ່າງກັນກັບວິທີການແບບໃໝ່ທີ່ຕົງປະເດີນ
  - ສະໜັບສະໜູນນະໂຍບາຍທີ່ໄດ້ຜ່ານການປັບປຸງໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບ ຂອງທ່ອງຖິ່ນ.

ຫຼັກການ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ

- ວິຖີທາງ ລະບົບການຕ່າງໆ – ຫຼາຍສາຂາວິຊາ
  - ຜູ້ປະສານງານ NAFRI / IRD-CIFOR(2): ນັກວິຊາການລະບົບການຕ່າງໆ ທານດານກະສິກໍາ.
  - ພະນັກງານຄົ້ນຄວ້າ NAFRI-PRC (3): ນັກວິຊາການພູມິສາດ, ນັກວິຊາການປູກຝັງ, ນັກເສດຖະສາດ.
  - ພະນັກງານບໍລິຫານຫ້ອງການ CIFOR (1): ນັກວິຊາການປູກຝັງ
  - ນັກສຶກສານາໆຊາດ: ລະດັບປະລິນຍາໂທ ດ້ານພູມິສາດ (1), ດ້ານນິເວດວິທະຍາ (1), ດານປ່າໄມ (2)
  - ນັກສຶກສາລາວ: ປະລິນຍາຕີ ສາຂາ ການປູກຝັງ (3)

ຫຼັກການ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ

- ວິຖີທາງລະບົບການຕ່າງໆ – ຫຼາຍສາຂາວິຊາ
- ກົນໄກແຫ່ງການເປັນຮຸ່ນສວນນໍາກັນ (model for PRC)
  - ບຸກຂະລາກອນ ແລະ ດານການເງິນແມ່ນຈໍາກັດຫຼາຍ => ເຊື່ອພື້ນຖານຄວາມເປັນຮຸ່ນສວນສໍາລັບກິດຈະກໍາພາກສະໜາມ; ວຽກທີ່ໃຫ້ຄວາມເປັນທີ່ປຶກສາ ຫຼື ຮວມແຜນສະເໜີງົບປະມານ (Catch-Up ບໍ່ແມ່ນໂຄງການແຕ່ເປັນແຜນງານ = ເປັນໂຄງການນອຍ)
  - ການຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກປະຊາຊົນທີ່ມີປະສົບການ => ຄວາມຮັບຮູ້ທາງດານການສະໜອງທຶນກ່ຽວກັບການກະສິກໍາປ່າໄມ, ການພັດທະນາຊຸມຊົນ, ການກະສິກໍາເຊິ່ງອະນຸລັກ ແລະ ອື່ນໆ. ຈາກໂຄງການອື່ນ.
  - ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ການກວມເປັນພື້ນທີ່ກວ້າງ ແລະ ການວິໄຈຫຼາຍໆລະດັບ

ຄວາມເປັນຮຸ່ນສ່ວນໃຫ້ແກ່ການ ຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍຫຼາຍລະດັບ

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ພາບດຽວຂອງທອງຖິ່ນ

ການປົກຄຸມພື້ນແຄບ

ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານການອະພິບາຍຂອງພູມິພາກ

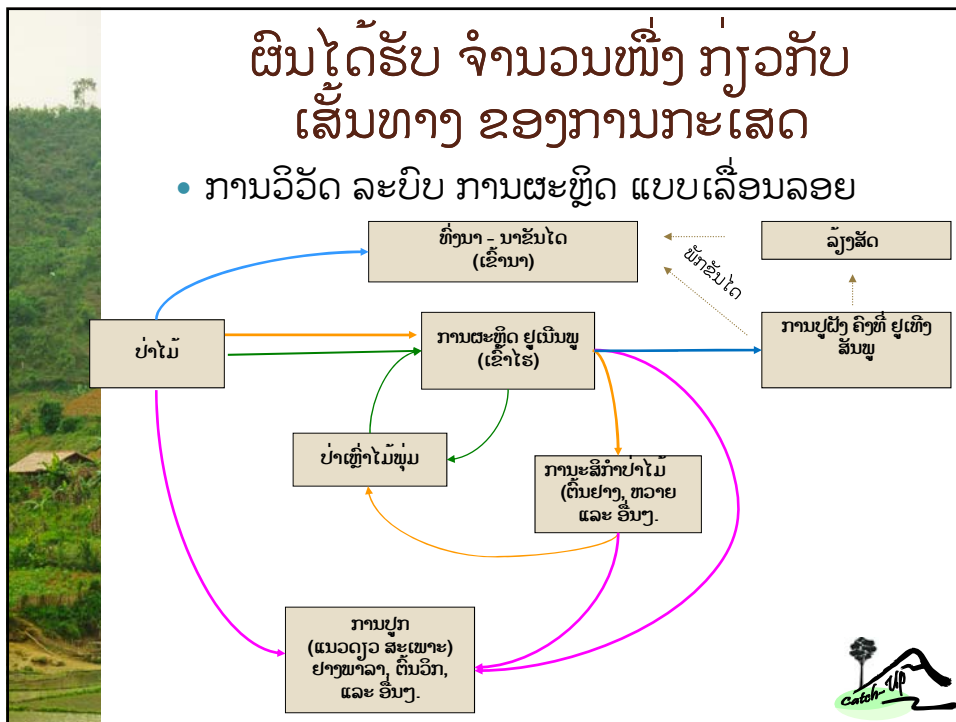
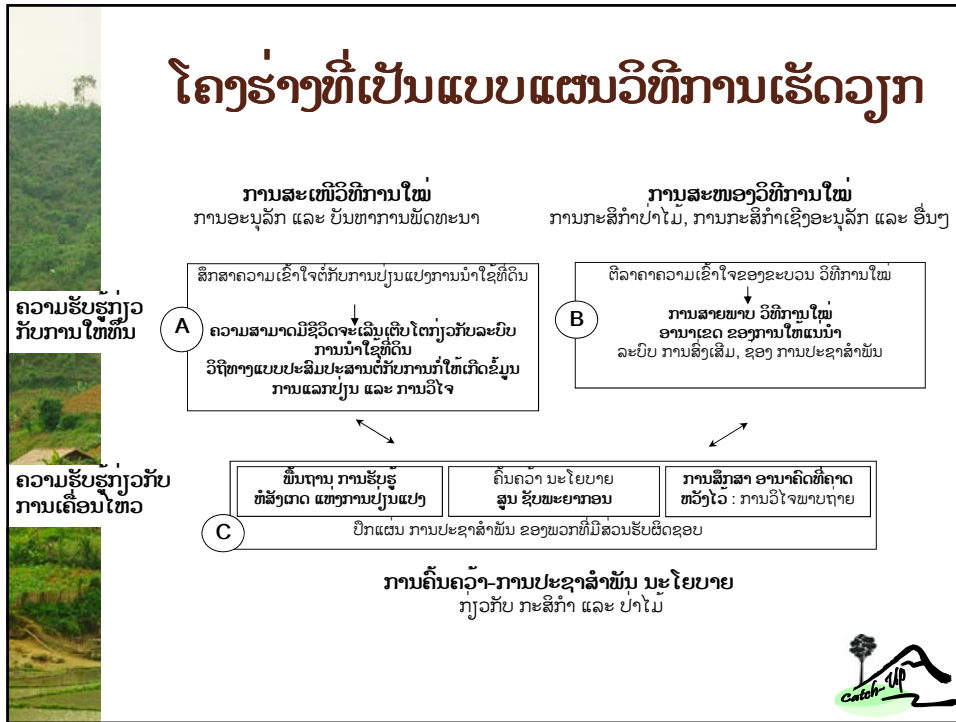
ການປົກຄຸມພື້ນທີ່ກວາງ

ສະຖານະພາບຂອງຕົວຊີ້ວັດ

ການວິໄຈທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ເລິກຂອງພູມິພາກ ເພື່ອເປັນການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການປະກອບນະໂຍບາຍ

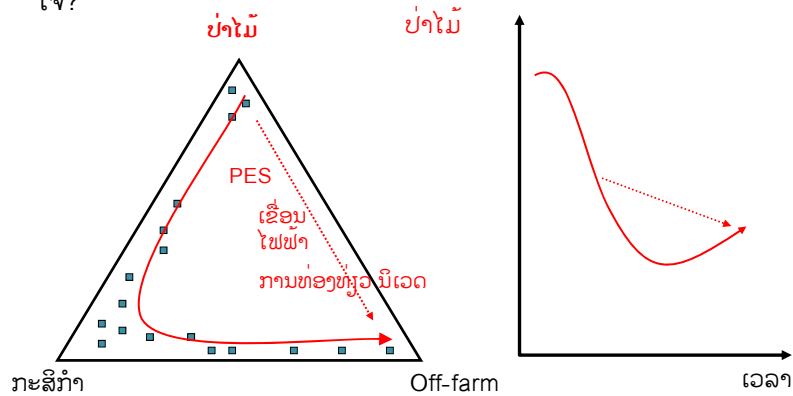
ຫຼັກການ ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ

- ວິຖີທາງ ລະບົບການຕ່າງໆ – ຫຼາຍສາຂາວິຊາ
- ກິນໄກ ແຫ່ງການເປັນຮຸ່ນສ່ວນ ນໍາກັນ (model for PRC)
- ການປະຕິບັດ ການຄົ້ນຄວ້າ
  - ການປະກອບສ່ວນ ທີ່ຫ້າວຫັນ ຂອງພວກທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພູມິພາກໃນຂະບວນການ ຄົ້ນຄວ້າ-ທົດລອງ
  - ວິທີ ຄວບຄຸມ-ຕິດຕາມແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການວິໄຈພາບ, ຖານທີ່ຕັ້ງໃຫ້ການເຈລະຈາ

ຜົນໄດ້ຮັບຈຳນວນໜຶ່ງກ່ຽວກັບເສັ້ນທາງ ການກະເສດ

- ໂຊກຊະຕາ ຫຍັງ ຂອງປ່າໄມ້ ຕະຫຼອດໄລຍະເສັ້ນທາງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ?
- ພວກເຮົາ ຄວນຈະຖ້າ ປະຖົມ ປ່າໄມ້ ສູນສິ້ນໄປ ກ່ອນທີ່ຈະສະເໜີ ການດຳລົງ ຊີວິ ແບບກົງໄປ-ກົງມາ?
- ຫຼື ມາກັບ ການຂ້າມຜ່ານ ການປະຕິຮູບທີ່ດິນ ໄປຕາມທາງເດີນ ທີ່ຖືກອີກ ຖືກໃຈ?

ຜົນໄດ້ຮັບ ປະຖົມມະເລີກ ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຈະໄດ້ນຳສະເໜີ ມື້ນີ້

- ພະລັງເຄື່ອນທີ່ ຂອງການຂະຫຍາຍຢາງພາລາ (ການດຶງດູດ)
  - ມີຄວາມເຊື່ອຖືບໍ່ໄດ້ ສູງ- ຂະບວນ ການຮຽນ ລວມໝູ່ => ບົດຮຽນ ຕ່າງໆ ເພື່ອການຄົ້ນຄວາ ນະໂຍບາຍ
  - ການປາກົດຂຶ້ນ ລະບອບ ຂອງຢາງພາລາ ກໍ່ຄື ຜົນໄດ້ຮັບ ອັນໜຶ່ງ ຂອງ ການເຈລະຈາ (ຈຳເປັນທີ່ ມອບອຳນາດ ໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນ ທອງຖິ່ນ ສຳລັບ ການເຈລະຈາ ທີ່ມີເຫດຜົນ)

ຜົນໄດ້ຮັບ ປະຖົມມະເລິກ ຈຳນວນ ໜຶ່ງ ທີ່ຈະໄດ້ນຳສະເໜີ ມື້ນີ້

- ພະລັງເຄື່ອນທີ່ ຂອງການຂະຫຍາຍຢ່າງພາລາ (ການດຶງດູດ)
- ຈາກ ກຸ່ມ ຊາວກະສິກອນ ໄປສູ່ສະຫະກອນ ການກະເສດ (ການຜັກດັນ ນະໂຍບາຍ)
  - ບົດຮຽນ ຈາກ ປະສົບການ ຂອງກຸ່ມ ຊາວກະສິກອນ ໃນ ປະເທດລາວ : ກຸນແຈ ເພື່ອຄວາມສຳເລັດ ແລະ ຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວ
  - ການມູອບ ອຳນາດ ໃຫ້ແກ່ ພາກສ່ວນ ທີ່ມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບໂດຍຜ່ານ ການສ້າງ ຄວາມສາມາດ

ຜົນໄດ້ຮັບ ປະຖົມມະເລິກ ຈຳນວນ ໜຶ່ງ ທີ່ຈະໄດ້ນຳສະເໜີ ມື້ນີ້

- ພະລັງເຄື່ອນທີ່ ຂອງການຂະຫຍາຍຢ່າງພາລາ (ການດຶງດູດ)
- ຈາກ ກຸ່ມ ຊາວກະສິກອນ ໄປສູ່ສະຫະກອນ ການກະເສດ (ການຜັກດັນ ນະໂຍບາຍ)
- ການພັດທະນາ – ການໂອ້ລົມ ບັນຫາ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ຂາມຜານ
  - ການປັບຕົວ ຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ສະພາບແວດລ້ອມ(ມາດສ່ວນ ຫຼາຍລະດັບ & ຫຼາຍຂະແໜງການ) ຂົງເຂດ ພູມີປະເທດ ທີ່ກວ້າງເກີນ
  - ຕ້ອງການ ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຈາກ ການສ້າງ ນະໂຍບາຍ ພື້ນຖານ ຂັ້ນ ບານ ໄປສູ່ ນະໂຍບາຍ ລະດັບ ປະສົມ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ກຸ່ມບານ, ເມືອງ)

